

סוכה פרק ב משנה א

שינה תחת המיטה בסוכה

הַיֵּשֶׁן תַּחַת הַמִּטָּה בְּסִפָּה -
לֹא יֵצֵא יָדָיו חוּבְתוֹ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה:
נֹהֲגִין הֵינּוּ שֶׁהֵינּוּ יֹשְׁנִים תַּחַת הַמִּטָּה בְּפָנֵי הַזְּקֵנִים וְלֹא
אָמְרוּ לָנוּ דָּבָר.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן:
מַעֲשֵׂה בְּטָבִי, עֲבָדוּ שֶׁל רַבֵּן גַּמְלִיאֵל, שֶׁהָיָה יֹשֵׁן תַּחַת הַמִּטָּה.
וְאָמַר לָהֶן רַבֵּן גַּמְלִיאֵל לְזֻקְנֵיהֶן:
רְאִיתֶם טָבִי עֲבָדִי שֶׁהוּא תַלְמִיד חָכֵם וְיֹדֵעַ שֶׁעֲבָדִים פְּטוּרִים
מִן הַסִּפָּה -
לְפִיכֶךָ יֹשֵׁן הוּא תַּחַת הַמִּטָּה.

וְלִפֵּי דַרְכָּנוּ לְמַדְנוּ,
שֶׁהַיֵּשֶׁן תַּחַת הַמִּטָּה לֹא יֵצֵא יָדָיו חוּבְתוֹ.

לֹא יֵצֵא יָדָיו חוּבְתוֹ - לא קיים את חובת המצוה.

נֹהֲגִין הֵינּוּ - היינו רגילים לנהוג כך. הַזְּקֵנִים - חכמים.

וְלֹא אָמְרוּ לָנוּ דָּבָר - אם הם לא העירו לנו, מכאן שהם הסכימו למנהג שלנו לישון תחת המיטה בסוכה.

עֲבָדִים פְּטוּרִים מִן הַסִּפָּה - עבדים כנעניים (גויים) מתגיירים, אך הם פטורים ממצוות שמקיימים רק בזמן מסוים (מצוות עשה שהזמן גרמן), ולכן פטורים ממצוות סוכה. וְלִפֵּי דַרְכָּנוּ לְמַדְנוּ - על אף שלא אמר זאת במפורש, למדנו מדברי רבן גמליאל הוכחה לדעתנו.

מטרות

לאחר לימוד המשנה נדע לענות על השאלות הבאות:

1. לדעת אילו תנאים במשנה אסור לישון תחת המיטה בסוכה?
2. לדעת איזה תנאי מותר לישון תחת המיטה בסוכה?
3. מה למד רבי שמעון מהמעשה עם טבי, עבדו של רבן גמליאל?

מיומנויות שנלמד במשנה זו:

מחלוקת - בזמן לימוד משנה זו נלמד מהי מחלוקת ונלמד דרכים לזהות אותה.

הבנה ופרשנות

משימה 1

המשפט הראשון במשנה מורכב ממקרה ודיון:

הַיֵּשֶׁן תַּחַת הַמִּטָּה בְּסִפָּה,

לֹא יֵצֵא יָדָיו חוּבְתוֹ.

פָּתְבוּ בַּמַּחְבְּרוֹתֵיכֶם:

1. המקרה שבו עוסקת המשנה הוא:
2. לדעת תנא קמא (התנא הראשון שנזכר במשנה) הדיון במקרה זה הוא:
3. אדם שישן תחת מיטה בתוך הסוכה לא קיים מצוות סוכה כי הוא יֵשֶׁן / לֹא יֵשֶׁן תחת הסוכה.

מושגי תוכן

לא יצא ידי חובתו

ביטוי זה מופיע במשניות רבות. פירושו: אדם עשה מצוה בדרך מסוימת אך לא מילא את חובתו ולכן לא קיים את המצוה. לעיתים מופיע ביטוי זה בקיצור - **לא יצא**.

הבנה ופרשנות

משימה 2

הצתיקו למחברותיכם את הפירוש הנכון לדין הכתוב במשנה:

מי שישן תחת המטה בסכה - לא יצא ידי חובתו.

- א. לא יצא מהסוכה כל החג.
- ב. לא יצא מהסוכה עד שיתעורר.
- ג. לא קיים את מצות סוכה.
- ד. לא קיים את החובה לברך על הסוכה.

הבנה ופרשנות

אתחול בהפסקה התווכחני האם חותר לצייר על הלוח בטופים
 שתלמידות חביאות מהבית. אני אחרתי שאני חושבת שהחורה
 לא חרשה, ואילו חברתי סירה אחרת שלקצתה חותר.
 לבסוף השתכנעתי כאשר רעות אחרת אתחול
 החורה ראתה אותה מציירת על הלוח בהפסקה
 ולא אחרת לה כלום,
 וזה סימן שהיא חרשה!

משימה 5

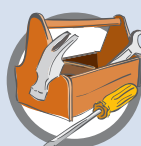
רבי יהודה חלק על תנא קמא, כלומר, לא הסכים לדעתו:

אמר רבי יהודה:

נוהגין היינו שהיינו ישנים תחת המטה בפני הזקנים ולא אמרו לנו דבר.

כתבו במחברת את המשפט בצורה נכונה:

מכך שהזקנים לא אמרו שום דבר כשראו אנשים ישנים תחת המיטה / מחוץ לסוכה, למד רבי יהודה שמותר / אסור לישון תחת המיטה בסוכה.

משימה 3

מחלוקת

קראו את המשניות הבאות, וכתבו האם יש בהן מחלוקת או לא.

- א. הרואה מקום שנעשו בו נסים לישראל, אומר - ברוך שעשה נסים לאבותינו במשנה זו יש / אין מחלוקת.
- ב. הכל כשרין לקרות את המגלה, חוץ מחרש, שוטה, וקטן. רבי יהודה מכשיר בקטן. במשנה זו יש / אין מחלוקת.
- ג. שאלת אתגר: במשנה שיש בה מחלוקת - מי החולקים? כאשר מופיע במשנה שמו של אחד או יותר מהתנאים, יש סיכוי גבוה (אך לא תמיד) שיש במשנה מחלוקת. כלומר, דעתו של התנא שהוזכר תהיה שונה מדעת תנא קמא ומדעת תנאים אחרים שהוזכרו במשנה.

יסודות התורה שבעל פה

מעשי חכמים

לעתים מסופר במשנה מעשה שלומדים ממנו הלכה. במשנתנו שני מעשים: אחד של רבי יהודה שכבר למדנו והשני של רבי שמעון שנלמד כעת.

הבנה ופרשנות

משימה 6

דברי רבי שמעון כוללים:

מעשה, אמירה של רבן גמליאל על המעשה ומסקנה של רבי שמעון.

א. המעשה:

מעשה בטבי, עבדו של רבן גמליאל, שהיה ישן תחת המטה.

ציור ציור שמתאים למעשה.

ב. האמירה של רבן גמליאל:

ואמר להן רבן גמליאל לזקנים: ראיתם טבי עבדי שהוא תלמיד חכם ויודע שעבדים פטורים מן הסכה - לפיכך

ישן הוא תחת המטה.

מדוע מותר לטבי לישון תחת המיטה בסוכה?

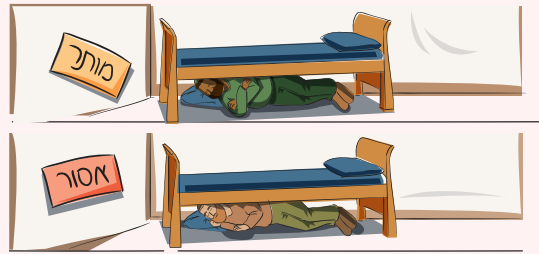
הצתיקו למחברת רק את התשובה הנכונה:

1. מפני שהוא תלמיד חכם.
2. מפני שהוא עבד גוי, ועבד גוי פטור ממצות סוכה.
3. מפני שלכל אדם מותר לישון תחת המיטה.

א. מסקנתו של רבי שמעון מהמעשה:

ולפי דרכנו למדנו, שהישן תחת המטה לא יצא ידי חובתו.

התאימו בין סוג האדם לאיור המתאים:

עבד

אדם רגיל

תורת חיים

רבן גמליאל בכלל לא התכוון ללמד את הפקנים הלכה בהלכות סוכה אלא התכוון לשבח את טבי עבדו על כך שהוא תלמיד חכם ויודע הלכות, ובכל זאת למדו מדבריו הלכה.

נכון, אם רק מקשיבים, אפשר ללמוד מכל חילת שתלמידי חכמים אחרים, ואפילו משיחת חולין שלהם לא עוסקת בענייני הלכה!

משימה 7

ספרו על מקרה שבו למדתם ממישהו, אפילו שאותו אדם כלל לא התכוון ללמד אתכם! (לדוגמא: ראיתם רב חשוב מתייחס יפה לאיש זקן ברחוב, מישהו מתעניין בשלום השומר בקניון)

חשוב לי לדכור

1. שני תנאים שלדעתם אסור לישון תחת המיטה בסוכה:

2. התנא שלדעתו מותר לישון תחת המיטה בסוכה: